

**Statsrådets skrivelse till Riksdagen om förslaget till
Europaparlamentets och rådets förordning om upprätt-
tande av Europeiska fonden för justering för globalise-
ringseffekter (*globaliseringsfondförordningen*)**

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen
översänds till Riksdagen Europeiska gemen-
skapernas kommissions förslag av den 1
mars 2006 till Europaparlamentets och rådets
förordning om upprättande av Europeiska
fonden för justering för globaliseringseffek-
ter samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 20 april 2006

Arbetsminister *Tarja Filatov*

Direktör Pertti Toivonen

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM UPP-
RÄTTANDE AV EUROPEISKA FONDEN FÖR JUSTERING FÖR GLOBALISERINGS-
EFFEKTER (KOM(2006) 91 SLUTLIG)**

1. Allmänt

Beslutet att inrätta fonden fattades 15.—16.12.2005 av Europeiska rådet i samband med överenskommelsen om finansieringsramen. Förslaget att upprätta fonden lades fram av kommissionens ordförande Barroso i ett 20.10.2005 daterat brev till EU:s ordförande-skap och talmannen för Europaparlamentet. Syftet med fonden är att stödja arbetstagare som till följd av globaliseringen har blivit arbetslösa till att omskola sig och på nytt placera sig på arbetsmarknaden.

I punkt 12 i överenskommelsen om finansieringsramen konstateras att Europeiska rådet kommit överens om att en anpassningsfond för globaliseringen skall upprättas för att ge ytterligare stöd till arbetstagare som friställts till följd av större strukturella förändringar i de globala handelsmönstren, att bistå dem vid omskolning och arbetssökande. Utbetalningar från fonden kommer att göras i enlighet med stränga kriterier som avser omfattningen av den ekonomiska störningen och dess påverkan på den lokala, regionala eller nationella ekonomin. Europeiska rådet uppmanar rådet att fastställa dessa kriterier på grundval av ett förslag från kommissionen. Fondens utgifter skall maximalt uppgå till 500 miljoner euro per år. Budgetplanen kommer inte att innehålla några särskilda finansiella bestämmelser för fonden. Den bör istället finansieras genom oanvända medel under de budgettak som anges i dessa slutsatser (uttryckta som åtaganden) och/eller genom frigjorda anslag.

Kommissionen presenterade den 1 mars 2006 sitt förslag till grundande av Europeiska globaliseringsfonden (European Globalisation Adjustment Fund, EGF).

Förordningen bygger på artikel 159.3 i fördraget med stöd av vilken rådet, utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som

beslutas inom ramen för gemenskapens övriga politik, får besluta om åtgärder i enlighet med förfarandet i artikel 251 om särskilda åtgärder behöver vidtas utanför strukturfonderna.

2. Förslagets innehåll

Förutsättningarna för att bevilja stöd

Enligt förordningen kan ur fonden utbetalas upp till 500 miljoner euro per år som stöd för arbetstagare som blivit arbetslösa. En förutsättning är att antalet minskade arbetstillfällen är en följd av genomgripande strukturförändringar inom världshandeln, om denna arbetslöshet får betydande negativa konsekvenser för den regionala eller lokala ekonomin. I förordningen nämns som särskilda interventionskriterier en kraftigt ökad import till EU eller successivt minskade marknadsandelar för EU inom en viss sektor eller en utflyttning av ekonomisk verksamhet till tredjeländer, som får till följd att minst 1 000 arbetstagare sägs upp på ett företag, (inklusive arbetstagare som sägs upp hos underleverantörer eller producenter i efterföljande produktionsled), i en region (där arbetslösheten, mätt på NUTS III-nivå (i Finland regionerna), är högre än genomsnittet i EU, eller minst 1 000 arbetstagare sägs upp under en sexmånadersperiod på ett eller flera företag inom en sektor, (mätt på NACE 2-nivå), motsvarande minst 1 % av den regionala sysselsättningen mätt på NUTS II-nivå (i Finland storregioner såsom Östra Finland).

Stödformer

Ekonomiskt stöd ur fonden kan lämnas till aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder (stöd i arbetssökandet, yrkesvägledning, skräddar-

sydd utbildning och vidareutbildning, bl.a. för förvärv av IT-kunskaper, outplacement och entreprenörskapsfrämjande åtgärder eller stöd till egenföretagande) eller till speciella tidsbegränsade understöd till yrkesverksamma (understöd till arbetssökande, flyttbidrag, understöd till personer som deltar i utbildning och tillfälliga lönetillägg för arbetstagare som är 50 år och äldre som är beredda att ta ett arbete med lägre lön).

Understödsbeloppet får uppgå till högst 50 % av de totala beräknade kostnader som finansieringen avser. Stödet är avsett för arbetstagarna, inte för företag eller regioner. Stöd för ovan avsedda åtgärder kan erhållas för längst 18 månader.

Syftet med fonden är att komplettera stöd ur strukturfonderna. Stödet är ett komplement till medlemsstaternas egna åtgärder och kan inte ersätta företagets skyldigheter enligt nationell lagstiftning. Enligt förordningen skall medlemsstaterna försäkra sig om att för de åtgärder som stöd betalas ur fonden också erhålls stöd från gemenskapens andra finansieringsinstrument. Stödet är avsett som ett engångsstöd medan stödet ur strukturfonderna baserar sig på mångåriga program.

Medlemsstaten skall informera och annonsera om de finansierade åtgärderna. Informationen skall rikta sig till de uppsagda arbetstagarna och allmänheten.

Ansökningar

Medlemsstaten skall till kommissionen lämna in en ansökan om stöd från fonden inom tio (10) veckor från den dag då de villkor som anges för att fondens medel skall kunna tas i anspråk är uppfyllda. Kommissionen prövar i samverkan med medlemsstaten utifrån de uppgifter som lämnats i ansökan om stödkriterierna uppfylls.

Ansökan skall innehålla en analys av sambandet mellan uppsägningarna och de genomgripande strukturförändringarna inom världshandeln, belägg för antalet uppsagda samt en redovisning av den oförutsägbara karaktären av dessa uppsägningar. I ansökan skall finnas uppgifter om vilka företag det rör sig om och vilka kategorier av arbetstagare som stödet skall riktas till. Medlemsstaten skall redogöra för de väntade konsekvenser-

na av uppsägningarna för den lokala, regionala eller nationella sysselsättningen. I ansökan skal vidare preciseras vilka åtgärder som skall finansieras med en specificering av de beräknade kostnaderna (tillsammans med uppgifter om hur de kompletterar åtgärder som finansieras genom strukturfonderna), datum då medlemsstaten börjat eller planerar att börja tillhandahålla individanpassade tjänster till de berörda arbetstagarna, förfarandet för samråd med arbetsmarknadens parter och uppgifter om vilken myndighet som ansvarar för förvaltning och finansiell kontroll.

Senast sex månader räknat från den dag då utgifterna upphört att vara stödberättigande lägga fram en rapport för kommissionen om hur det ekonomiska stödet har använts, med uppgifter om typen av åtgärder och de viktiga resultaten, samt en underbyggd redovisning av utgifterna och i förekommande fall med angivande av hur åtgärderna kompletterar de åtgärder som finansieras genom ESF. Det är i första hand medlemsstaterna som ansvarar för administreringen och den finansiella kontrollen av åtgärder som finansieras med medel ur fonden.

Förordningen avses träda i kraft den 1 januari 2007 och skall tillämpas omedelbart. Kommissionen lägger 2008 fram den första årsrapporten om fondens verksamhet. Europaparlamentet och rådet kan utifrån denna rapport se över förordningen. I översynen beaktas att fondens mål om solidaritet uppfylls och att bestämmelserna om fonden på ett adekvat sätt beaktar alla medlemsstaters ekonomiska, sociala och geografiska egenskaper.

3. Behandlingen av förslaget inom EU

Kommissionen framlade förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter den 1 mars 2006 och presenterade den för rådet för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 10 mars 2006. Österrike inleder behandlingen av förordningen i rådets arbetsgrupp för arbetsmarknads- och sociala ärenden den 24 april

2006. Behandlingen av ärendet kommer att fortsätta under Finlands ordförandeskap. Frågor som gäller fonden och som har samband med EU:s budget har diskuterats i samband med överenskommelsen om finansieringsramen och diskussionen kommer att fortsätta i samband med förhandlingarna om avtalet mellan de berörda organen.

Enligt förslaget skall förordningen träda i kraft den 1 januari 2007.

4. Förslagets konsekvenser

Som förslaget nu är utformat är fondens kriterier sådana att ett land som Finland har svårt att få finansiering för sådana problemsituationer som avses i förslaget. Men permitteringen vid UPM kan redan vara av den storleksordningen att de föreslagna kriterierna uppfylls. Regleringen och i synnerhet stödkriterierna borde vara tydliga och sådana att alla medlemsländer och eventuella stödområden kan få understöd på lika villkor. Kommissionen borde därför motivera de kriterier som nämns i förordningen och med stöd av vilka ett medlemsland eller en region kan få understöd och redovisa vilka utredningar som har gjorts om kriteriernas konsekvenser för jämlikheten.

De åtgärder som berättigar till stöd ut fonden kompletterar både medlemslänternas nationella finansiering och finansiering ur EU:s strukturfonder. Viktigt är att de till stöd ut fonden berättigade åtgärderna harmonierar med det omställningsskydd som nyss trätt i kraft i Finland och med den nationella satsningspolitiken.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt förordningen beviljar fonden på gemenskapsnivå högst 500 miljoner euro per år. Finland kan få stöd efter att de stödkriterier som förordningen ställer har uppfyllts. Det finns inte någon särskild post för fonden i EU:s budget. Finansieringen ordnas i första hand genom de åtagandemarginaler som hänger samman med den årliga budgeten och långtidsbudgeten. Om inte detta räcker kan

man ta i bruk sådana anslag för betalningsåtaganden som inte använts föregående år. Dessa anslag tas i bruk via en tilläggsbudget till EU:s budget.

Finland deltar under alla omständigheter via EU:s budget i finansieringen av globaliseringsfonden.

5. Statsrådets ståndpunkt

Bestämmelserna om fonden bör definieras i en egen rättsakt. I denna bör hela 12 punkten i Europeiska rådets slutsatser från december 2005 beaktas.

Förslaget till förordning är tolkbart och innehåller oklarheter. Fondens stadgar bör göras upp så att de bemöter alla medlemsländer, regioner och eventuella stödområden jämbördigt. Detta bör beaktas särskilt när stödkriterierna läggs fast.

De i förordningen uppställda kriterierna, enligt vilka ett medlemsland eller en region kan få stöd, måste förtydligas. Det vore befogat att för varje absolut stödkriterium definiera ett alternativt, relativt kriterium med hjälp av vilket de små medlemslänternas ställning kunde tryggas. Utgångspunkterna för bedömningen av fondens verkningar och de därmed sammanhängande definitionerna samt rätten till information bör preciseras. Beslutsfattandet måste ordnas så att hjälp kan ges vid den tidpunkt ett medlemsland behöver det.

Fondens verksamhetsformer bör harmoniera med det nationella omställningssystemet. De åtgärder som berättigar till stöd ut fonden skall komplettera både medlemslänternas nationella finansiering och finansiering ur EU:s strukturfonder.

Finansieringsbestämmelserna i rättsakten bör utformas med iakttagande av en strikt budgetdisciplin. Annullerade åtaganden skall härröra från det löpande budgetåret och inte från föregående år. Medel skall kunna tas endast från marginalen. Medel som lämnats i marginalen skall inte kunna kumuleras. Användningen av fondens medel får inte leda till att ramens maximibelopp överskrider under ifrågavarande rubrik.